



PROGRAM PODPORY
**ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ**

Závěrečná zpráva o působení učitele u krajanů

Školní rok: 2019

Destinace (země, místo): Argentina (Buenos Aires, Rosario, Santa Fe), Uruguay (Montevideo)

Jméno, příjmení: MgA. Sabina Macháčová

Úvodní informace:

Od ledna do června 2019 působila v této lokalitě Radka Návarová. Od července 2019 zde působí Sabina Macháčová, která je autorkou závěrečné zprávy.

Jazykové kurzy:

1) Buenos Aires, hlavní město

Jazykový kurz probíhá na Universidad Kennedy, Colegio San Juan, Perú 1156, San Telmo.

Jazykový kurz probíhá pravidelně 3 týdny v měsíci s časovou dotací každé skupiny 1,5 hod. týdně.

Přehled hodin a počty studentů:¹

Úterý

11,30 – 13 – Úroveň 1 – Začátečníci (Počet žáků: 15)

18 – 19,30 – Úroveň 2 (Počet žáků: 10)

19,30 – 21 – Úroveň 4 (Počet žáků: 11)

Středa

10 – 11,30 – Úroveň 3 (Počet žáků: 10)

11,30 – 13 – Úroveň 6 (Počet žáků: 5)

18 – 19,30 – Úroveň 6 (Počet žáků: 7)

19,30 – 21 – Úroveň 2 (Počet žáků: 6)

Čtvrtek

10 – 11,30 – Úroveň 5 (Počet žáků: 4)

15 – 16,30 – Úroveň 7 (Počet žáků: 3)

18 – 19,30 – Úroveň 1 – Začátečníci (Počet žáků: 4)

19,30 – 21 – Úroveň 3 (Počet žáků: 6)

Celkem: 81. Věkové rozpětí: 17–89 let.

¹ Započítáni jsou pouze studenti, kteří absolvovali celý kurz s pravidelnou docházkou. V průběhu roku odpadlo několik žáků ze skupin začátečníků. V důsledku toho dojde v roce 2020 ke sloučení dvou skupin aktuální úrovně 1. Někteří studenti z jiných skupin museli přerušit studium kvůli pracovním povinnostem, zároveň se do kurzu různých úrovní zapojili žáci, kteří po nějakou dobu na výuku nedocházeli.



Jazykový kurz probíhá v budově soukromé univerzity, která prostor pro výuku poskytuje zdarma. Kurz je otevřen jak českým krajanům, tak dalším zájemcům z řad veřejnosti, kteří nemají české předky, a je zdarma. Studenti si hradí pouze kopie.

Většinu studentů tvoří krajané, v nižších úrovních studují rovněž lidé bez českých kořenů. Jejich důvody ke studiu češtiny se různí. Řada z nich je motivována vztahem k nějaké české osobnosti (nejčastěji M. Kundera), řada z nich má obecnější studijní či pracovní důvody. Někteří studenti vážně uvažují o životě v České republice.

Spolek Český dům je zodpovědný za komunikaci s univerzitou při zajišťování prostor, učitel zařizuje propagaci kurzu a zápis studentů. O pořádání kurzu se žáci dozvídají jednak prostřednictvím krajských spolků a českého zastupitelského úřadu, jednak prostřednictvím internetu a osobního doporučení. Za účelem propagace a komunikace byla v červnu 2019 zřízena také FCB stránka *Checo con Sabina*.

Výuka v jednotlivých skupinách se liší v návaznosti na přání a potřeby žáků, kteří mají různá očekávání. Obecně však platí, že se učitel věnuje výuce gramatiky, konverzaci a rozšiřování slovní zásoby i osvětové činnosti. Do výuky je pravidelně zakomponována práce s pracovními listy a konverzace o různých tématech z české historie a kultury. Při výuce gramatiky se pracuje především s učebnicemi L. Holé *New Czech Step by Step 1* a *2*, kterými studenti disponují díky účasti na letním jazykovém kurzu v České republice.

Absolvování kurzu je hodnoceno především na základě docházky a individuálním posouzení učitele, který může žákovi doporučit opakování úrovně či přestup do úrovně vyšší. Závěrečná ceremonie předávání diplomů o absolvování kurzu proběhlo na Velvyslanectví České republiky v Buenos Aires za účasti velvyslance Karla Berana i konzula Jindřicha Kubovského.

V období zimních a letních prázdnin, kdy je univerzita zavřená, probíhala výuka nepravidelně a většina aktivit byla zaměřena na historii a kulturu. V roce 2019 se jednalo např. o cyklus přednášek spojený s promítáním filmu o daném tématu. Témata, kterým jsme se věnovali, jsou: národní obrození (film *Kytice*), atentát na R. Heydricha a vypálení Lidic (film *Lidice*), druhá světová válka v Československu (film *Musíme si pomáhat*), komunistická diktatura a sovětská okupace roku 1968 (film *Pelíšky*). Filmové večery se konaly u učitelky doma a filmy byly promítány v češtině se španělskými titulky.



Podmínky pro výuku: Universidad Kennedy je soukromá a dobře vybavená instituce, v učebnách je k dispozici velká tabule a internetové připojení. Učitel si z vlastních prostředků zakupuje pouze fixy na tabuli. Nemá však k dispozici žádné zázemí, kde by bylo možné skladovat učební materiály. Komunikace s univerzitou je vstřícná a bezproblémová, vždy se mi snažili vyjít vstříc. V případě potřeby je nutné si nosit vlastní audiovizuální techniku.

2) Buenos Aires, provincie (Krajanské spolky)

a) Český dům, Choele Choel 52, Valentín Alsina

Jazykový kurz a kulturní aktivity – 1,5 hod. měsíčně

Počet žáků: 15

Věkové rozpětí: 11–80 let

b) Sparta, S. Soreda 4964, Villa Domínico

Jazykový kurz – 1,5 hod. měsíčně

Počet žáků: 8

Věkové rozpětí: 49–86 let

Výuka probíhá rovněž v sídlech dvou krajanských spolků, v Českém domě a ve Spartě. Český dům je spolek stále aktivní, který pořádá množství akcí, v roce 2019 např. oslavu 30. výročí sametové revoluce, má také folklorní taneční soubor, který na akcích pravidelně vystupuje.

Jazykové lekce v Českém domě se konají v sobotu odpoledne, protože tento čas vyhovuje většině zájemců. I přesto je účast na lekcích nepravidelná, v závislosti na osobních aktivitách žáků. Nikdy není jisté, kolik osob se lekce zúčastní. Dalším problematickým aspektem je kombinace různých úrovní znalostí, od úplných začátečníků po plynně hovořící osoby.

Příprava lekce i její průběh je proto poměrně náročný a je třeba uspokojit potřeby všech zúčastněných. Z těchto důvodů jsou lekce v Českém domě zaměřeny spíše na rozvíjení slovní zásoby a osvětovou činnost, např. na výuku lidových písní a přednášky o českých tradicích a svátcích. Hlavním cílem je psychicky motivovat žáky k zájmu o Českou republiku a k regulárnímu studiu jazyka na Universidad Kennedy.

Učitel se rovněž podílí na přípravě aktivit spolku, kterých se sám pravidelně účastní. Se členy spolupracuje také v rámci jejich účasti na dalších akcích, např. na velkém festivalu krajanů *Buenos Aires Celebra* a na *Festivalu československé kultury*, jehož sedmý ročník se v roce 2019 konal u krajanů v provincii Chaco. Tohoto festivalu se letos zúčastnilo méně krajanů z Buenos Aires zejména kvůli špatné finanční situaci způsobené dlouhodobou ekonomickou krizí a inflací. Učitelka z Buenos Aires uskutečnila v rámci festivalového programu přednášku na téma *Osvobozené divadlo a rozmach nacistické ideologie v Československu*.

Činnost spolku Sparta je dlouhodobě v útlumu. Jedinou aktivitou v roce 2019 byly jazykové lekce, konané jedenkrát měsíčně v sobotu. Členů spolku je na rozdíl od Českého domu velmi málo a zcela chybí mladá generace.

Podmínky pro výuku: V České domě je na výuku využíván prostor kanceláře, který je částečně i skladem krojů a dalších věcí. Na každou lekci jsou do prostoru doneseny lavice a židle. K dispozici je malá tabule. Učitel si nosí vlastní fixy. Spolek disponuje projektorem a zvukovou aparaturou. Sídlo Sparty je momentálně z větší části ve vlastnictví radnice a jeho prostory jsou využívány jako tělocvična či přednáškový sál. Spolek nadále disponuje jednou malou místností vybavenou jedním stolem, židlemi a tabulí. V případě potřeby je nutné si nosit vlastní audiovizuální techniku.



3) Santa Fe, Biblioteca y Centro Cultural Municipal Santa Fe Activa, Cortada Falucho 2450

Jazykový kurz v časové dotaci 3 x 1,5 hod. měsíčně

Počet žáků:

Začátečníci – 4²

Mírně pokročilí – 3

Pokročilí – 3

Věkové rozpětí: 25–82 let

Krajanský spolek v Santa Fe nedisponuje vlastním sídlem a v roce 2019 byla navíc jeho činnost ochromena úmrtím stávajícího předsedy spolku. Až do realizace nových voleb na posty ve vedení spolku proto neprobíhají žádné aktivity kromě jazykových lekcí, pro které zdarma poskytuje prostor vedení města. Při jazykové výuce, která se koná zpravidla tři dny v posledním týdnu v měsíci, se pracuje s učebnicí L. Holé a s doplňkovými materiály.

Podmínky pro výuku: Vyučovací prostory v kulturním centru jsou velmi příjemné, disponují lavicemi i posezením, k dispozici je velká tabule. V případě potřeby je nutné si nosit vlastní audiovizuální techniku.

4) Rosario, Asociación Hogar Checoslovaco (sídlo krajanského spolku), Paraguay 4030

Jazykový kurz v časové dotaci 2 x 1,5 hod. měsíčně

Lekce vaření nebo kulturní aktivity v časové dotaci 1 x 3–4 hod. měsíčně

Jazykové lekce – počet žáků: 13

Lekce vaření a kulturní aktivity – počet žáků: 8

Věkové rozpětí: 24–60 let

Jazykový kurz v Rosariu je realizován v sídle českého spolku, který je aktivní také v pořádání vlastních akcí i v účasti na akcích města, např. na *Fiesta de las Colectividades en Rosario*.

Výuka probíhá zpravidla dva dny v posledním týdnu v měsíci a následuje jeden den, během kterého je realizován kurz vaření, nebo kulturní aktivity, v roce 2019 např. přednáška o divadle Semafor a výuka písní dvojice Suchý a Šlitr či přednáška o vánočních zvycích. Kromě lekcí vedených vyslaným učitelem zde probíhá výuka každý čtvrtek pod vedením předsedy krajanského spolku. I přesto se jedná o skupinu smíšené úrovně a je těžké vytvořit koncepci postupu výuky. Učitel vytváří osnovu výuky sám, vybírá výukové materiály z různých učebnic, případně vytváří vlastní pracovní listy.

Podmínky pro výuku: Sídlo krajanského spolku tvoří z větší části jednolitý sál, ve kterém jsou umístěny stoly, židle, tabule pro výuku a křídly. K sálu náleží velká a dobře vybavená kuchyně, kde

2 Jsou uvedeny počty žáků, kteří absolvovali celý kurz. Ve skupině začátečníků přibližně polovina kurz ukončila z pracovních, nebo osobních důvodů.

je možné realizovat lekce vaření. Suroviny na lekce vaření nakupují členové spolku. V případě potřeby je nutné si nosit vlastní audiovizuální techniku.



5) Montevideo, Uruguay

Jazykovou výuku u krajanského spolku v Montevideu si krajané zajišťují sami, vede ji paní Věra Kreclová. Vyslaný učitel zde realizuje zejména osvětovou činnost v podobě přednášek či promítání. Ve druhé polovině roku 2019 byly realizovány přednášky na téma *Osvobozené divadlo a rozmach nacistické ideologie v Československu* a *Písničkář Jaromír Nohavica*. Druhá přednáška byla doplněna o vystoupení hudebně nadaných krajanů, kteří nazkoušeli několik Nohavicových písní. Každé přednášky se zúčastnilo přibližně 20 osob.

Podmínky pro práci: Kulturní aktivity jsou zpravidla konány v prostorách Národní knihovny, která je postupuje zdarma a které jsou vybaveny veškerou potřebnou technikou i posezením.

Spolupráce s dalšími institucemi:

Učitel je v intenzivním kontaktu s českým zastupitelským úřadem a účastní se oficiálních akcí úřadu. Velvyslanectví České republiky v Buenos Aires také poskytuje prostor pro závěrečný absolventský ceremoniál. Spolupráce je navázána rovněž se slovenským krajanským spolkem Spolok, jehož aktivit se učitel příležitostně účastní, a se spolkem Comenius české kolenioložky H. Voldánové.

Podmínky pro učitele:

1) Buenos Aires

Zajištění ubytování v Buenos Aires zůstává na učiteli. Krajané mohou pomoci s hledáním vhodného ubytování, ale nemohou se v případě potřeby stát ručitely. Pro zajištění nájmu si učitel nechává vystavit potvrzení o práci a výši platu na českém zastupitelském úřadu. V důsledku inflace dochází k průběžnému navyšování ceny nájmu v místní měně, při převodu na českou korunu však výše nájmu zůstává přibližně stejná. Učitel by si měl před cestou zajistit dostatečné množství amerických dolarů, neboť za výběr z bankomatu jsou účtovány vysoké poplatky.

K dopravě po Buenos Aires je možné využívat metro, autobusy i taxíky. Cena jízdného je v porovnání s ČR nízká, problematická je však rychlost a spolehlivost dopravy. V důsledku častých demonstrací bývá doprava mnohdy odkloněna nebo nefunguje vůbec. Je zde velké a pravidelné riziko zpoždění.

Při cestě do krajaných spolků, které sídlí v provincii Buenos Aires, je nutno využít příměstský vlak (staví přibližně 5 minut pěšky od Sparty) nebo autobus (staví přibližně 15 minut pěšky od Českého domu). Cesta z místa bydliště může trvat až dvě hodiny. Z důvodu zhoršené bezpečnosti v daných oblastech (Valentín Alsina, Villa Domínico) není vhodné cestovat po setmění.

2) Santa Fe, Rosario

Do Santa Fe i do Rosaria jezdí pohodlné autobusy z hlavního nádraží. Cesta do Santa Fe trvá přibližně 7 hodin, v Rosariu učitel staví při zpáteční cestě. Z Rosaria do Buenos Aires jede autobus přibližně, 4,5 hodiny.

Při pobytu v Santa Fe je učitel ubytován v soukromí u krajané rodiny. Ubytování je naprosto vyhovující, k dispozici je kuchyně, sociální vybavení i internet, nachází se v docházkové vzdálenosti od místa výuky (cca 15 minut pěšky po frekventované ulici).

V Rosariu je možnost ubytování v sídle spolku. Tuto možnost jsem na základě doporučení předchozí učitelky (nedostačující sociální zařízení, absence topení, bez internetového připojení) nikdy nevyužila, běžně se ubytovávám v hostelu. K dopravě z hostelu do krajaného spolku, který sídlí v poměrně nebezpečné lokalitě, vždy využívám taxi, zpět do hostelu mne vozí některý z krajanů vozem.

3) Montevideo

Při výjezdech do Montevidea jsem se vždy ubytovala v hostelu, nicméně krajané jsou ochotni ubytovat učitele u sebe doma. Rovněž tak jsou rádi za každý čas, který s učitelem stráví, rádi ho proto provedou po městě, pozvou na rodinnou večeři, svezou na obhlídku okolí města.

Z Buenos Aires je možné jet do Montevidea lodí (společnost BuqueBus) nebo dálkovým autobusem. Obě možnosti jsou pohodlné, rychlé a cenově dostupné. Výuka probíhá v samém centru města a je tedy v docházkové vzdálenosti od hostelu, případně lze využít taxi nebo MHD.

Další spolupráce s krajany:

Učitel je často požádán o pomoc při komunikaci krajanů s rodinnými příslušníky v Čechách (tlumočení, překladatelství dopisů aj.) a o překladatelskou pomoc, např. recepty. Jedna umělecky zaměřená krajanka v Buenos Aires vyrobila loutky Spejbla a Hurvínka a napsala vlastní dialog pro představení u příležitosti 100. výročí Spejbla v roce 2020. Podílela jsem se na opravě a korekci scénáře. Učitel také pomáhá s přípravou podkladů pro účast na letním jazykovém kurzu v Čechách a připravuje doporučující dopisy pro zájemce.

Další krajanské spolky:

Dalším krajanským spolkem, se kterým učitel na základě vlastního rozhodnutí spolupracuje, je spolek ve městě Córdoba. V roce 2018 se místní krajané rozštěpili na dvě skupiny, z nichž jedna založila krajanský spolek Checoslovacos Córdoba. Obě skupiny mají mezi sebou špatný vztah, učitel se tedy musí setkat s každou skupinou zvlášť.

Členové spolku Checoslovacos Córdoba zažádali o přidělení učitele, jelikož Córdoba momentálně nespadá do žádné oficiální lokality a hodiny češtiny zde vede Češka, která se do Argentiny přestěhovala. Tyto lekce krajané platí z vlastních zdrojů. Žádosti o přidělení učitele prozatím nebylo vyhověno.

Krajané mají zájem, aby je učitelé působící v Argentině příležitostně navštívili a prezentovali přednášku na téma z české kultury či vedli lekci vaření. V roce 2019 jsem Córdoba navštívila jednou a uskutečnila zde s jednou skupinou lekci české kuchyně a s druhou skupinou hudební vystoupení.



Problémy:

K dlouhodobým problémům patří situace spolku Sparta, který de facto přišel o své sídlo, k užívání mu zůstává jedna malá místnost, a který bojuje s malým počtem členů. Po úmrtí José Strnada v Santa Fe se spolek potýká s nedostatkem aktivních lidí, kteří by vytvořili nové vedení spolku.

Někteří krajané často zaměňují učitele s pracovníkem zastupitelského úřadu a požadují po něm informace spadající do správy velvyslanectví, nejčastěji z oblasti získání českého občanství. Často také "nadávají" učitelům, že proces získání občanství je příliš zdlouhavý, nebo požadují, aby učitel zjistil aktuální stav žádosti.

Plány pro další rok:

Výuka v Buenos Aires, Rosariu i Santa Fe bude nadále pokračovat dle zavedeného systému. Ráda bych pokračovala s cyklem přednášek a promítání českých filmů, který aktuálně probíhá v mém bytě. Pokračovat budou také návštěvy Montevidea, pro první setkání v roce 2020 je naplánováno téma: *Josef Lada, malíř českých tradic; František Kupka, představitel české avantgardy; Adolf Born, legendární ilustrátor*. Vedle práce v oficiálních lokalitách bych ráda realizovala alespoň jeden výjezd do Córdoba s cílem udělat přednášku a filmové promítání. V roce 2020 plánujeme po domluvě s Českým domem uspořádat pravidelný *Festival československé kultury* tentokrát zde, v Buenos Aires.

